

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/4288
4290

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 2988
Konu : Soru Önergeleri

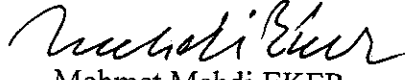
07/2008
5 AĞUSTOS 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11.07.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7579 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Antalya Milletvekili Osman KAPTAN'a ait 7/4288, Bursa Milletvekili Hamza Hamit HOMRİŞ'e ait 7/4289, 7/4290, Manisa Milletvekili Erkan AKÇAY'a ait 7/4291, 7/4292, 7/4293, 7/4294, 7/4295, 7/4296, 7/4297, 7/4298, 7/4299, 7/4300, 7/4301, 7/4302, 7/4303, 7/4304 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1.Görüş 7/4288 (1 sayfa)
- 2.Görüş 7/4289, 7/4290 (4 sayfa)
- 3.Görüş 7/4291, 7/4292, 7/4293, 7/4294, 7/4295,
7/4296, 7/4297, 7/4298, 7/4299, 7/4300, 7/4301,
7/4302, 7/4303, 7/4304 (18 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: H.Hamit HOMRİŞ****Bursa Milletvekili****Esas No****:7/4290**

Tarım kredi kooperatifi İran'da gübre fabrikası satın aldı. İran'ın en büyük gübre tesisi olan Razi Petrokimya'yı özelleştirme kapsamında 656 milyon dolara satın aldıklarını söyleyen Gübretaş'ın Yönetim Kurulu Başkanı Bedrettin Yıldırım, İran'ın riskli bir ülke olmadığını söyleyip İran'a yaptıkları yatırımı savundu. Yıldırım "Dört şirketten oluşan bir konsorsiyum ile Razi'yi satın aldık. Konsorsiyumda bizim dışımızda Asya Gaz, Tahasan ve İran şirketi Şekayık isimli firma yer almaktadır" ifadeleri basında yer almıştır. Sorular:

SORU 1) Tarım kredi kooperatifi Türkiye'de yatırım yapması ve istihdamı arttırması gerekirken hangi sebeplerden dolayı İran'da 656 milyon dolara fabrika satın almıştır?

CEVAP 1) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri bir çiftçi kuruluşu olup, ana amacı çiftçilere her türlü ihtiyaçlarını sağlamak ve bu amaçla kredi temin etmektir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği iştiraki olan Gübre Fabrikaları T.A.Ş.'i SPK' ya tabi İMKB'de işlem gören ve ülkemizin ilk 500 sanayi kuruluşu arasında olan 56 yıllık maziye sahip köklü bir şirkettir.

Gübretaş dünya ölçeğinde olası yatırım imkânlarını araştırmakta ve bu imkânların sağladığı faydalara göre her özel şirket gibi yatırım kararı almaktadır.

Azotlu gübre üretiminde doğalgaz hammadde olarak kullanılmakta olup, bu yatırım kararında en önemli faktör ise ülkemizde doğalgaz kaynaklarının bulunmamasıdır.

İran doğalgaz rezervleri açısından dünya sıralamasında Rusya'dan sonra ikinci ülkedir. Dolayısıyla sektörde büyümek ve kârlılığı artırmak için hammadde kaynaklarına sahip ülkelerde yatırım yapmak bir zorunluluktur.

SORU 2) İran'ın politik riski ve savaş riski yüksek olmasına rağmen niçin buraya yatırım yapılmıştır?

CEVAP 2) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

İran'daki riskler bu ülkede yatırım yapan tüm yabancı yatırımcıları kapsamakta olup, bu da genel risk kapsamında değerlendirilmektedir.

İran'da 2006 yılında 80 proje ile 10.277.822.000 \$ ve 2007 yılında 75 proje ile 10.782.194.000 \$ doğrudan yabancı yatırım gerçekleşmiştir. İran'a 1993-2008 yılları arasında yapılan yatırımların kaynaklarının coğrafi dağılımı ise şu şekildedir: Asya 11.033.464.000\$; Afrika 7.988.869.000\$, Amerika 1.040.344.000\$, Avrupa 9.678.479.000. Dolayısıyla "politik risk ve savaş riski" İran'a yatırım yapan tüm ülkeler için geçerlidir.

Şirketimiz açısından İran'ın hammadde kaynaklarına sahip olması, teşvik imkânları, kurulu ve çalışan gübre fabrikası mevcudiyeti ve kârlılık gibi şartlar yatırım kararımızı olumlu bir şekilde etkilemiştir.

SORU 3) Türk çiftçisine daha ucuz gübre satılması amacıyla İran'da fabrika alınmasına rağmen hala neden Türk Çiftçisine gübre pahalı satılmaktadır?

CEVAP 3) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Gübretaş dikey entegrasyonun getireceği fırsatlardan faydalanmak amacı ile doğalgaz, fosfat kayası ve potasyum tuzları gibi hammadde sahibi ülkelerde yatırım yapma arayışları neticesinde İran'a yatırım yapmıştır.

İran'da satın alınan Razi Petrochemical Co. Şirketinin yurt içi ve dışı piyasa şartlarına göre hareket etmesi tabii olup, bu piyasalardan bağımsız hareket etmesi düşünülemez.

Günümüz şartlarında dünyada hızlı bir şekilde artan hammadde fiyatları, yurt içi fiyatlarında da artışlara sebebiyet vermektedir. Ancak fiyat düşüşlerinin de aynı şekilde piyasaya yansıtacağı dikkate alınmalıdır. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, yurt dışı hammadde ve mamul madde fiyatlarındaki artışların, yurt içine ortalama % 50 daha az yansıtması sağlanmıştır.

SORU 4) İran'dan Türkiye'ye direkt olarak mal ithal edilemeyeş gerçeği göz önüne alındığında İran'da üretilecek gübreyi Türkiye'ye nasıl getirmeyi planlıyorsunuz? Ülkemize getirilecek olan gübreye bir de gümrük maliyeti eklendiğini düşündüğümüzde kaçınılmaz olan yüksek fiyat nedeniyle Türk Çiftçisi nasıl gübre alarak üretim yapacaktır?

CEVAP 4) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Ülkemizin İran'dan mal ithali ile ilgili herhangi bir sınırlama söz konusu değildir. Ülkemiz gübre hammaddesi konusunda neredeyse tamamen dışa bağımlı olup, ithalat mecburiyeti vardır. Tedariklerin dünya piyasasındaki arz durumuna göre yapılma imkanı olduğu aşıkardır ve tüm piyasa aktörlerince bu şekilde yapılmaktadır. Gümrük vergileri ithal edilen ülkelere göre değişmektedir.